

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-287/23-S

Název	Základní škola Zbraslavice, okres Kutná Hora
Sídlo	č.p. 190, 285 21 Zbraslavice
E-mail	vedeni@zsbraslavice.cz
IČO	48 670 804
Identifikátor	600 046 460
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Milena Kyzourová
Zřizovatel	obec Zbraslavice
Místo inspekční činnosti	Zbraslavice č.p. 190
Inspekční činnost na místě	15. – 17. února 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků základního a zájmového vzdělávání podle příslušných vzdělávacích programů, naplňování školních vzdělávacích programů (dále ŠVP) a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále ZŠ), školní družiny a školní jídelny.

Od předchozí inspekční činnosti v roce 2016 došlo k nárůstu počtu tříd i žáků. Ke dni inspekce se v ZŠ vzdělávalo ve 13 třídách 220 žáků 1. – 9. ročníku, včetně 30 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále ŠVP), z nichž deset je vzděláváno podle individuálních vzdělávacích plánů. Škola eviduje sedm žáků s odlišným mateřským jazykem, dva z nich mají výraznou jazykovou bariéru. Nejvyšší povolený počet žáků je naplněn na 81 %. Zájmové vzdělávání je uskutečňováno ve dvou odděleních školní družiny pro 60 účastníků, ke dni inspekce byl nejvyšší povolený počet naplněn na 100 %. Škola je charakteristická malým počtem žáků v jednotlivých třídách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Přestože má ředitelka školy (dále „ředitelka“) vzhledem k dlouholetým zkušenostem s touto školou ucelenou představu o jejím rozvoji, v současné době naplňování cílů systematicky nevyhodnocuje. Dílčí záměry se jí daří naplňovat především v materiální oblasti i díky dobré spolupráci se zřizovatelem. Nastavený kontrolní a evaluační systém v některých aspektech neodpovídá aktuálním potřebám ZŠ. Důsledkem toho vedení školy zcela neidentifikuje rizika v průběhu a výsledcích poskytovaného vzdělávání, pouze ojediněle sleduje efektivitu případně přijímaných opatření. Nedostatky se projeví např. v nevhodné organizaci opravných zkoušek či nízké míře zohledňování individuálních potřeb některých žáků s odlišným mateřským jazykem.

Materiální a prostorové podmínky umožňují naplňování ŠVP. Budova školy prošla celkovou rekonstrukcí. Nově byla vybudována odborná učebna specializovaná na výuku přírodovědných předmětů, počítačová učebna či venkovní altán. Nadstandartní sportovní zázemí bylo rozšířeno venkovní hřiště a poskytuje tak dobré podmínky pro podporu pohybových aktivit. Pomůcky pro vzdělávání i prostředky komunikačních a informačních technologií jsou kvalitní, v četnosti jejich využívání má pedagogický tým příležitosti ke zlepšení. Vedení školy využívá příhodně evropské finanční zdroje pro zajištění projektové výuky a doučování žáků ohrožených školním neúspěchem. Pomocí sponzorských darů je hrazena doprava žáků na mimoškolní aktivity. Školní družina využívá vlastní prostory, dále vybranou kmenovou třídu a ostatní vnitřní i vnější součásti školy umožňující realizaci široké škály činností.

Základní vzdělávání zajišťuje 19 učitelů za podpory šesti asistentů pedagoga, zájmové vzdělávání je organizováno dvěma vychovatelkami. Podíl odborně kvalifikovaných pedagogů k datu inspekce činil téměř 90 %. Chybějící odborná kvalifikace se negativně projevila při výuce některých přírodovědných předmětů. Ředitelka prokazatelně kvalifikované pedagogy hledá. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je realizováno na základě požadavků jednotlivých zaměstnanců a většinou koresponduje s potřebami školy. Primárně cílí na oblast podpory čtenářské gramotnosti, inovativní metody výuky spojené s kritickým myšlením či spoluprací asistenta pedagoga s učitelem. Přenos poznatků z dalšího vzdělávání v rámci metodických orgánů je spíše formální, do průběhu výuky se odráží pouze přibližně u dvou pětin pedagogů.

Školní poradenské pracoviště tvoří výchovná poradkyně, metodička primární prevence a dvě speciální pedagožky, všechny pro svou činnost odborně kvalifikované. Většinou systematicky a efektivně poskytují podporu, poradenství a konzultace žákům, jejich zákonným zástupcům i pedagogickým pracovníkům. Kariérové poradenství se daří zajišťovat v potřebném rozsahu i kvalitě.

Informace o činnosti školy jsou zákonným zástupcům poskytovány prostřednictvím webových stránek, na třídních schůzkách, dostupné jsou na nástěnkách v budově školy.

Vedení školy dbá na prevenci rizik, žáci i účastníci zájmového vzdělávání jsou poučováni o zásadách a pravidlech bezpečného chování, přesto je míra úrazovosti dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem. Chybí systematické zaměření kontrolní činnosti na snížení počtu úrazů žáků především při sportovních aktivitách. Dohledy o přestávkách jsou stanoveny a v době inspekční činnosti byly vykonávány. Budovy jsou zajištěny proti vstupu neoprávněných osob.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společnými pozitivními znaky všech hospitovaných vyučovacích hodin bylo esteticky podnětné prostředí, většinou příjemná a klidná atmosféra, pracovní charakter hodin a vstřícný vzájemný vztah mezi učiteli a žáky. Vzdělávací cíle byly stanoveny v souladu s příslušným ŠVP, směřovaly zejména k upevňování znalostí a dovedností. Žáci respektovali třídní pravidla chování, na jejichž vytváření se aktivně podíleli. Vyučující přistupovali individuálně především k žákům se SVP, popř. patřičně spolupracovali s asistentkami pedagoga. Hodiny byly většinou zahájeny vhodnou aktivizací učiva před výkladem nové látky nebo procvičováním dříve nabytých vědomostí. Převažovala účinná frontální výuka, která byla většinou vhodně doplněna samostatnou prací, pouze ve čtvrtině sledovaných hodin i účelnými aktivitami ve dvojici či ve skupinách. Téměř v polovině hodin se dařilo využívat znalosti a dovednosti žáků z reálných životních situací. Pouze ve třetině hodin vyučující podporovali názornost prostřednictvím didaktické techniky, zřídka digitální technologie využili příhodně i žáci. Ti jen ojediněle měli možnost vyhledávat, třdit, analyzovat a interpretovat informace získané z různých zdrojů. Nadání a motivování žáci neměli příležitost volby úloh různé kognitivní náročnosti. Pouze v pětině sledovaných hodin žáci vhodně využili chyby ke svému učení, popř. mezi sebou cíleně diskutovali k zadanému úkolu v rámci analýzy problému.

Výuka matematiky na prvním stupni byla většinou zaměřená na procvičování. Aktivizační matematické hry zvyšovaly jejich koncentraci pozornosti. Žáci při zpracování zadaných úkolů získávali zpětnou vazbu o výsledcích své práce. Pouze v polovině hospitovaných hodin však vhodně zvolené metody a formy práce zajišťovaly využití času bez prodlev a žáci byli zapojeni dle svých individuálních možností.

Všechny sledované hodiny v oblasti Člověk a jeho svět měly pracovní charakter s účelně zvolenými metodami práce, byla využita efektivní skupinová práce. Prezentace zjištěných informací i řízený rozhovor měly přínos pro všechny žáky. Při výuce pracovních činností i výtvarné výchovy v prvních třídách učitelky dbaly na správné pracovní návyky, udržování pořádku i bezpečnost při práci s nůžkami. Žáci účelně využívali poznatky z jiných předmětů. Užité metody však pouze okrajově rozvíjely kreativitu žáků.

Výuka českého a anglického jazyka se zaměřovala více na opakování probraného učiva s důrazem na gramatiku, popř. na systematické osvojování slovní zásoby. V hodinách anglického jazyka byly dostatečně zahrnuty metody jako poslech, čtení s porozuměním a podpora komunikace v cizím jazyce. Vyučující vhodně zařazovali práci ve skupinách i aktivity spojené s pohybem.

Ve sledovaných hodinách druhého cizího jazyka, dějepisu a zeměpisu byla prezentační technika využívána žáky k představení vlastní připravené práce s cílem předat informace spolužákům nejen výkladem, ale také pomocí zajímavých úkolů a otázek. Žáci se nebáli navrhnout řešení úloh a diskutovat s vyučujícími nad daným problémem. Probíhalo vrstevnické učení, kdy učitelé náležitě podněcovali žáky ke spolupráci v plnění zadaných úkolů. Hodnocení prezentace probíhalo vhodně podle předem známých kritérií.

Sledovaná výuka přírodovědných předmětů včetně matematiky na druhém stupni se většinou vyznačovala dobrou přípravou obsahu jednotlivých hodin a jejich pracovním charakterem. Velmi efektivní bylo vzdělávání v předmětu chemie, kde bylo uplatněno aktivní učení a další moderní metody – učení žáka žákem apod. Naopak metodické a didaktické nedostatky vykazovala zhruba polovina hodin, které byly vedeny učiteli bez příslušné předmětové specializace. Ve většině hodin bylo učivo předkládáno učitelem bez uplatnění aktivního vyvozování žáky, alternativních zdrojů informací, objevitelského charakteru či aplikovaných úloh. Vyskytly se nedostatky v systematickosti – většina hodin byla monotematická, bez prvků podporujících komplexnost předmětu. Malou pozornost věnovali učitelé zdokonalování úrovně grafického projevu žáků, poměrně časté bylo pasivní opisování do sešitů s nedostatky ve věcné správnosti a porozumění záznamu.

Účastníci zájmového vzdělávání ve školní družině byli cíleně motivováni k tematicky zaměřeným aktivitám, které účinně podporovaly rozvoj osobnostních i sociálních dovedností a utváření vzájemných vztahů v kolektivech. Činnosti vycházely z jejich individuálních potřeb a zájmu. V rámci celoročního projektu je podporována zvědavost a motivace k plnění tematicky zadávaných úkolů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání škola posuzuje prostřednictvím vnitřních i vnějších evaluačních nástrojů. Aktuální informace o výsledcích vzdělávání žáků vedení školy čerpá z elektronického systému evidence klasifikace, pravidelně je sleduje při jednání pedagogické rady. Kromě vnějších nástrojů jako je testování žáků prostřednictvím externích testů, výsledků přijímacího řízení do škol vyššího stupně apod. škola nesytematicky sleduje dosahování cílů stanovených ve ŠVP prostřednictvím tzv. tematicky zaměřených testů zadávaných učiteli v některých předmětech. Nejproblematictějšími předměty z hlediska počtu žáků ohrožených školním neúspěchem, tj. hodnocených v některém předmětu stupněm prospěchu „dostatečný“ resp. „nedostatečný“, v průběhu školních roků 2021/2022 a 2022/2023 byly matematika a fyzika.

Výsledky žáků v přijímacím řízení na školy vyššího cyklu jsou většinou mírně podprůměrné ve srovnání s celostátní úrovní. Z předložené dokumentace vyplývá, že byla úspěšná pouze třetina žáků pátého ročníku, kteří se ucházeli o studium v osmiletých gymnáziích.

Přechod žáků z prvního na druhý stupeň školy byl ve školním roce 2022/2023 poměrně problematický. Z 24 žáků se 21 prospěchově zhoršilo. Příležitostí ke zlepšení je intenzivnější spolupráce pedagogů v oblasti sjednocování kritérií hodnocení mezi jednotlivými stupni školy i vyšší stupeň kooperace mezi jednotlivými pedagogy. V průběhu i výsledcích vzdělávání se projevuje absence systému, který by umožnil sledovat postupný individuální rozvoj klíčových kompetencí žáků.

Účinnost poskytovaných podpůrných opatření žákům se SVP je na prvním stupni velmi dobrá, pouze 6 % z nich bylo ve školním roce 2022/2023 ohroženo školním neúspěchem. Na druhém stupni dochází ke zhoršení prospěchu a ohroženo školním neúspěchem je již 40 % žáků se SVP. Rovněž někteří žáci s odlišným mateřským jazykem jsou, často i přes jejich jazykovou bariéru, necitlivě hodnoceni a ohroženi školním neúspěchem. Škola pro žáky realizuje doučovací aktivity ve velkém rozsahu, následně však nevyhodnocuje efektivitu zvolených metod.

Školní poradenské pracoviště dobře identifikuje projevy rizikového chování. Ve spolupráci s příslušnými orgány řešilo s dílčími úspěchy záškoláctví třech žáků, s externími subjekty byly úspěšně realizovány aktivity směřující především k potlačení kyberšikany a šikany. Realizovaný preventivní program ve školním roce 2022/2023 zdařile podporuje pozitivní klima tříd a posiluje vzájemné vztahy mezi žáky. K dobrému chování jsou žáci motivováni především udělováním pochval, které převažují nad uloženými kázeňskými opatřeními.

Škola cíleně podporuje dobré vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání a prezentuje jejich výsledky prostřednictvím tematicky zaměřených projektových dnů a realizovaných akcí. Aktivní a dlouhodobá spolupráce s partnerskou střední školou má významný pozitivní dopad do vzdělávání a přinesla úspěch žáků i v celostátní soutěži zaměřené na oblast robotiky.

Získávání a vyhodnocování informací o úspěšnosti absolventů školy v dalším vzdělávání nebo profesním životě je založeno pouze na individuálních sděleních některých bývalých žáků při nahodilých setkáních.

Výsledky účastníků zájmového vzdělávání jsou v souladu s cíli stanovenými příslušným ŠVP, což je zřejmé z výstupů realizovaných činností, které jsou prezentovány na webových stránkách školy nebo tvoří její výzdobu.

Závěry

Vývoj školy

- Nárůst počtu žáků i tříd.
- Zlepšení materiálních podmínek školy.
- Odstranění většiny nedostatků zjištěných při předešlé inspekční činnosti, přetrvávání některých rizik spojených se zohledněním individuálních potřeb jednotlivých žáků.

Silné stránky

- Úspěšná spolupráce s partnerskou střední školou podporující rozvoj žáků v oblasti robotiky.
- Respektující přístup většiny pedagogů umožňující vzájemnou otevřenou komunikaci v průběhu výuky.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Neefektivní kontrolní systém vedení školy s negativním dopadem na průběh a výsledky vzdělávání.
- Chybějící diferenciaci obsahu vzdělávání zejména vzhledem k nadaným žákům.
- Nižší míra využívání prvků činnostního učení, kreativity i aktivního a kritického myšlení.
- Velký podíl žáků s odlišným mateřským jazykem ohrožen školním neúspěchem.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zefektivnit kontrolní systém, přijímaná opatření důsledně realizovat a vyhodnocovat jejich účinnost, zaměřit se na prevenci úrazovosti.

- Diferencovat obsah vzdělávání každého žáka s ohledem na jeho maximální potenciál.
- Zvýšit míru zařazení prvků činnostního učení, kreativity i aktivního a kritického myšlení.
- Přistupovat individuálně ke vzdělávání a hodnocení žáků s odlišným mateřským jazykem.
- Zintenzivnit spolupráci pedagogů nejen v oblasti sjednocování kritérií hodnocení mezi jednotlivými stupni školy.
- Využívat v širším měřítku digitální technologie.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Dokumentace ke zřízení školy – zřizovací listina, jmenování ředitelky, výpis z rejstříku škol a školských zařízení ke dni inspekce
2. Školní informační systém, školní matrika ke dni inspekce, doklady o přijímání ke vzdělávání (vzorek)
3. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a učitelů, třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce za školní rok 2022/2023 ke dni inspekce
4. ŠVP pro základní a zájmové vzdělávání účinné ke dni inspekce
5. Školní řád základní školy, vnitřní řád školní družiny, účinné ke dni inspekce
6. Záznamy z jednání pedagogické rady za školní roky 2021/2022 a 2022/2023 ke dni inspekce (vzorek)
7. Dokumentace školního poradenského pracoviště za školní roky 2021/2022 a 2022/2023 ke dni inspekce (vzorek)
8. Výsledky testování za školní roky 2021/2022 a 2022/2023 (vzorek)
9. Výroční zprávy o činnosti školy za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
10. Webové stránky školy
11. Inspekční zpráva, čj. ČŠIS–505/16-S, z 13. dubna 2016
12. Personální dokumentace vedená ve školním roce 2022/2023 ke dni inspekce (vzorek)
13. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků za školní roky 2021/2022 a 2022/2023 ke dni inspekce
14. Hospodářská dokumentace za rok 2022 – účetní závěrka, finanční vypořádání dotací ze státního rozpočtu, závazné ukazatele rozpočtu

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Dana Šilhánová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bc. Stanislava Matulová, školní
inspektorka

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Bc. Dana Nulíčková, přizvaná osoba –
odborník na kontrolu škol

V Praze 9. března 2023